

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

***Die gebruik van die pastor pastorum in die
pastorale versorging van die predikante
van die Nederduitse Gereformeerde Kerk.***

deur

Frank Terence Cooke.

***Voorgelê ter vervulling van die vereistes
vir die graad DD in die Fakulteit Teologie
aan die Universiteit van Pretoria.***

Promotor: Prof. M. Nel.

Augustus 2007.

Die gebruik van die pastor pastorum in die pastorale versorging van die predikante van die Nederduitse Gereformeerde Kerk.

Deur

Frank Terence Cooke.

Voorgelê ter vervulling van die vereistes vir die graad DD in die Fakulteit Teologie aan die Universiteit van Pretoria.

Promotor: Prof. M. Nel.

Augustus 2007.

Voorwoord.

Aan my studieleier, prof. Malan Nel, vir sy aandag en tyd. Ook vir die feit dat hy getrou aan sy belofte met ons eerste ontmoeting, tot aan die einde as my "opponent" opgetree het en daardeur my aandag telkens nie net op probleme nie, maar ook op moontlikhede gevestig het.

Die skrywer wil graag erkenning gee aan 'n gewaardeerde vriend, wyle dr Mike van Tonder wat op 8 Augustus 2005 in 'n motorongeluk gesterf het vir sy bydrae tot die denkpatroon agter die studie. Ook aan die ander lede van die Algemene Kommissie vir Predikantebediening van die NG Kerk wat op een of ander wyse die denke beïnvloed het.

Die departement statistiek aan UP en in die besonder dr Mike van der Linde en mev. H.F. Strydom vir hulle hulp met die empiriese navorsing.

Die biblioteek aan UP was van besondere diens en het geen moeite ontsien om tot diens te wees nie. Hier moet die name van mevv. Thea Heckroodt en Retha Kruidenier in die besonder vermeld word.

Verskeie persone verbonde aan die Noordwes Universiteit in Potchefstroom het waardevolle bydraes gelewer in die voltooiing van die studie. Ds. Gert Kruger het die studie taalkundig versorg en baie meer as net taalkundig tot die eindresultaat bygedra. Mev. Alta Enslin het die grafiese werk gedoen en mev. Hettie Sieberhagen, was verantwoordelik vir die vertaling van die opsomming.

Aan my gesin vir hulle begrip en bystand oor die tydperk van die studie. Woorde kan nie die dankbaarheid wat mens teenoor jou gesin het uitdruk nie. In die besonder dankie aan Conrad wat dikwels vir sy pa goed moes aflewer en biblioteek toe gaan.

Alhoewel die gevaar bestaan dat dit 'n geykte wyse van afsluiting is, kan ek nie anders as om my hemelse Vader te bedank vir sy seënende teenwoordigheid in my lewe die afgelope ses jaar wat ek met die studie besig was nie.

Soli Deo Gloria.

Summary.

This study was undertaken around the following problem statement:

As a result of erratic pastoral care for the ministers' corps of the Dutch Reformed Church (DRC) by the denomination, ministers are often left to their own resources (to fend for themselves?) and consequently experience solitude. Because of developments in society and the church, they exist and function more and more on the periphery of the lives of people and of society. With some ministers, this results in an alienation from their calling and uncertainty about how this calling should be realised in specific circumstances and contexts.

From this, the following research hypothesis was formulated:

When the DRC appoints *pastors pastorum* as an essential component of a **comprehensive and holistic approach** to the **pastoral care** of the **minister**, ministers will fulfil their calling with renewed self-confidence, improved competence and greater authority.

This study was approached from the methodological question: *Who does what, regarding who, how, where, when, why?*

The DRC functions according to the presbyterial synodal system of church government. Each pastor and congregation is, although self-reliant, also part of the DRC and the Church of Christ in general. The presbyterial synodal church government system is not the only way in which the church can be managed and is also not infallible. The weaknesses in the system have a negative effect especially on pastors who have attained an exceptionally important position in the system. The system of corporate episcopacy is inadequate in current circumstances.

Concerning episcopacy.

The service of episcopacy is scripturally defined, but the nature thereof depends on place, time and circumstances. In churches with an episcopal character, the episcopacy are the function of the bishop and possess an individual character.

A general consensus exists that episcopacy can be executed in a synodal-collegial manner, OR in an episcopal-personal manner. It is not necessary to apply the service in the figure of the bishop exclusively. It is essential to supplement the system of corporate episcopacy in the DRC with a system of personal episcopacy. The function of episcopacy must be applied to all levels of church life.

Concerning the pastor.

The term pastor is preferred to that of minister or preacher. No definition is given for a pastor, but the profile of the pastor is described in terms of the triangle: person, office and profession. The *calling* of the pastor is considered to be fundamental to this triangle.

The pastoral care of pastors comprises the totality of activities provided by the entire church in order to, by means of a personal episcope (thus officially), communicate the gospel to the pastor in all facets of his humanity and, by utilizing all possible aids, to enable the pastor to fulfill his calling with renewed self-confidence (security of identity), authority (security of office) and competence (security of profession).

On the strength of this description, the following responsibility is assigned to each church assembly in the process of pastoral care of pastors:

The synod functions on the level of profession and office with favourable results on the personal level of the pastor.

The circuit functions on the level of mutual care among pastors.

The church council and congregation function on the level of the general priesthood of believers.

The pastor pastorum

The ministry of the pastor pastorum should be founded upon the metaphor of the shepherd. To be able to use this nowadays, the metaphor should be deconstructed first in order to look past the various romantic portrayals thereof. Then it has to be reconstructed in order to be applicable to current circumstances. The position and profile of the pastor pastorum is pointed out. Special attention is paid to the pastor pastorum as shepherd and as person who should be able to think systemically.

Empirical research

The empirical investigation attempts to connect the *who* and the *what* to the *where* and the *when*.

1. The empirical investigation confirms the supposition that a need exists for pastoral care among pastors.
2. The pastor prefers to be pastorally cared for by the church.
3. For the pastor, the receiver of the pastoral care, it is not really important which church assembly the care emanates (comes?) from. Care from a major assembly which is removed further than the regional synod from the pastor, would, however, not be effective.
4. It seems that lack of a vision on the whole is a serious problem, especially in churches from the reformed tradition.
5. Solutions concerning pastoral care of pastors should be directed towards the person of the pastor as well as towards the structure in which the pastor works.

The church can and must learn from other church traditions.

Inhoudsopgawe.

Voorwoord.....	2
Summary.....	3
Inhoudsopgawe.....	5
1. Verantwoording.....	9
1.1. Die predikant, 'n belangrike persoon.....	9
1.2 Die predikantekorps is in die moeilikheid.....	9
1.3 Stres onder predikante is 'n feit.....	10
1.3.1 Oorsake van stres onder predikante.....	10
1.3.1.1 Intrapersoonlike oorsake.....	10
1.3.1.2 Interpersoonlike oorsake.....	11
1.3.1.3 Rolverwante stres.....	11
1.3.1.4 Gemeenteverwante stres.....	11
1.3.1.5 Stres en verandering.....	11
1.4 Uitbranding.....	12
1.5 Oorsake van die probleem.....	13
1.5.1 Alleenheid.....	13
1.5.2 Onsekerheid oor die presiese aard van die predikant se roeping.....	16
1.6 Probleemstelling.....	18
1.7 'n Prakties-Teologiese Studie.....	18
1.7.1 Metodologie.....	18
1.7.2 Hipotese.....	20
1.7.2.1 Wie doen wat? Wie is die akteur?.....	20
1.7.2.2 Ten opsigte van wie tree die kerkverband op? Die kerkverband versorg sy geestelike leiers (predikante) pastoraal.....	21
1.7.2.3 Hoe doen die kerkverband dit?.....	21
1.7.2.4 'n Pastorale studie.....	21
1.7.2.5 Waarom doen die kerkverband dit?.....	23
1.7.2.6 Wanneer doen die kerkverband dit?.....	23
1.7.2.7 Beoogde uitkomst.....	23
1.8 Beperking.....	24
2. Die Pastor.....	26
2.1. 'n Definisie?.....	27
2.2. Dominee of pastor?.....	29
2.3. Geskiedenis van die pastor.....	29
2.3.1 Die predikant in Nederland.....	29
2.3.2 Die predikant in Suid-Afrika.....	31
2.4. Profiel van 'n pastor.....	33
2.4.1 Die identiteit van die pastor.....	34
2.4.2 'n Pastor is 'n geroepene.....	35

2.4.2.1 Geen algemene roepingservaring.	36
2.4.2.2 Geen roeping tot prediking alleen nie.	37
2.4.2.3 Geen ongetoetste roeping nie.	37
2.4.2.4 Roeping en weerstand gaan hand aan hand.	37
2.4.2.5 Geen lewenslange roeping in absolute sin nie	38
2.4.2.6 Wat roeping wel is.	40
2.4.2.7 Die verskil tussen roeping en beroep.	42
2.4.2.8 Is die pastor se roeping anders as die roeping van ander mense?	43
2.4.2.9 Die menslike kant van die roeping.	46
2.4.2.10 Keuring.	52
2.4.3 Geskiktheid/persoon.	54
2.4.3.1 Selfaanvaarding.	55
2.4.3.2 Introspeksie.	57
2.4.3.3 'n Deurleefde spiritualiteit.	58
2.4.3.4 Die persoon van die pastor word al hoe belangriker.	59
2.4.3.5 Samevatting.	61
2.4.4 Beroep/bekwaamheid.	62
2.4.4.1 Samevatting.	64
2.4.5 Die kompetensies/bekwaamhede van die pastor.	64
2.4.6 Opmerkings	68
2.4.7 Bevoegdheid/amp.	68
2.4.7.1 Verandering in die ampsrol van die pastor.	72
2.5. Die toekoms van die pastor.	75
2.6. Samevatting.	78
3. Die verantwoordelikheid van die kerkverband in die pastorale versorging van die pastor.	80
3.1 Inleiding.	80
3.2 Die Kerkverband.	81
3.2.1 Die presbiteriaal-sinodale kerkregeringstelsel.	82
3.2.1.1 Kenmerke van die presbiteriaal-sinodale kerkregeringstelsel.	82
3.2.1.2 Swakhede van die presbiteriaal-sinodale kerkregeringstelsel.	82
3.2.1.3 Samevatting.	85
3.2.2 Die episkopaalse stelsel.	86
3.2.3.1 Wat is 'n biskop?	86
3.2.3.2 Waarom het sekere kerke biskoppe?	87
3.2.3.3 Waarom het die kerke van die Reformasie nie biskoppe nie?	88
3.2.3.4 Wat het die gereformeerde kerke verloor deur nie meer van die biskop gebruik te maak nie?	89
3.2.3 Vertoon die NG Kerk nie tog ook elemente wat ooreenstem met die episkopaalse stelsel nie?	91
3.3 Die onderskeid tussen episkopus en episkope.	93
3.3.1 Episkope altyd in die gestalte van 'n episkopus?	93
3.3.2 'n Protestantse siening van episkope.	94

3.3.2.1 Metodiste Kerk.....	94
3.3.2.2 Skotse Baptiste.	96
3.3.2.3 “Theses on Episkope and Episcopacy”.....	97
3.3.3 Indien nie episkopaals nie, dan wel deur ’n individu?	99
3.4 Is daar plek vir ’n biskoplike figuur in kerke van die gereformeerde tradisie ?.....	101
3.4.1 Die aantal ampte in die kerk.....	101
3.4.2 Is die pastorale versorging van pastors ampsdiens of is dit die taak van die algemene priesterskap van die gelowiges?	103
3.4.3 Verskillende standpunte oor die moontlikheid van ’n biskop in ’n gereformeerde kerk.....	104
3.5 Samevatting en gevolgtrekkings.	109
4. Pastoraat en Pastor Pastorum.	111
4.1 Inleiding.....	111
4.2 Pastoraat.....	111
4.2.1 Pastoraat, ’n omskrywing.....	111
4.2.1.1 Sielsorg en pastoraat.	112
4.2.1.3 Geen omvattende omskrywing nie.....	112
4.3 Die pastorale versorging van die pastor.....	113
4.3.1 Bespreking van omskrywing.	113
4.3.1.1 “ ... totale kompleks...”	113
4.3.1.2 “... van die hele kerk...”	113
4.3.1.3 “... om deur middel van ’n persoonlike episkope (dus amptelik) ...”	114
4.3.1.4 “... en op herderlike wyse ...”	114
4.3.1.5 “... die evangelie aan die pastor te kommunikeer ...”	114
4.3.1.6 “... in al die fasette van sy menswees”	117
4.3.1.7 “... met die gebruik van alle moontlike hulpmiddels ...”	119
4.3.1.8 “... om die pastor van die groot ontferming van God te verseker (Rom 12:1, 2 Kor 4:1) ...”	122
4.3.1.9 “... om met nuwe selfvertroue (identiteitsekerheid), gesag (ampsekerheid) en kompetensie (beroepsekerheid) sy roeping uit te leef”	122
4.4 Die rol van die verskillende kerkvergaderings in die pastorale versorging van pastors.....	122
4.4.1 Sinode	123
4.4.2 Ring.....	126
4.4.3 Die kerkraad.	129
4.4.4 Selfsorg.....	131
4.5 Die pastor pastorum.	132
4.5.1 Eienskappe van die pastor pastorum.	133
4.5.2 Die funksionering van die pastor pastorum.	135
4.5.2.1 Die pastor pastorum as herder.	135
4.5.2.2 Implikasies van die herdermetafoor vir die pastor pastorum.	138

4.5.2.3 Die pastor pastorum as sisteemdenker.....	145
4.6 Samevatting.....	160
5. Empiriese Onderzoek.....	161
5. Empiriese Onderzoek.....	161
5.1 Werkswyse.....	162
5.2 Resultate.....	162
5.3 Ander empiriese navorsing rondom die pastor.....	174
5.3.1 Die belewenis van die kerkverband deur die pastor.....	174
5.3.1 ONDERSTEUNING VAN EN HULPVERLENING AAN DIE PASTOR.	175
6. Die wyse waarop die kerk haar pastors bestuur.	179
6.1 Inleiding.....	179
6.2 Die kerkorde.....	179
6.2.1 Opmerkings.....	179
6.2.2 Die toepassing van die kerkorde.	183
6.2.3 Gevolgtrekkings.....	187
6.3 Besluite van die Algemene Sinode.....	187
6.3.1 Opmerkings.....	189
6.4 Prosesse in die verskillende sinodes rondom die versorging van pastors.....	190
6.4.1 Die eenheid waarbinne die pastor versorg moet word.	193
6.4.2 Die rol van die sinode in die versorging van pastors.....	193
6.4.3 Die noodsaaklikheid vir 'n pastor om van werkkring te verander.	194
6.4.4 Onderlinge sorg tussen pastors.....	194
6.4.5 Koste.....	194
6.4.6 'n Verbintenis van die hele kerkverband tot die saak.....	195
6.4.7 'n Holistiese/omvattende benadering is nodig vir die versorging en begeleiding van pastors.	195
6.4.8 'n Gesentraliseerde of gedesentraliseerde benadering?.....	196
6.4.9 Die A-Z Handleiding.....	199
6.4.10 Samevatting.....	200
7. Afsluiting.	201
7.1 Samevatting.....	201
7.2 Gevolgtrekkings.....	208
7.3 Implikasies van die studie.....	209
Bylaag 1. VRAELYS AAN PREDIKANTE	211
Bylaag 2: VRAELYS AAN LEIERGROEP.	215
Bylaag 3: Resultate van empiriese navorsing.	219
Bylaag 4. Voorveronderstellings aangaande Die Woord.....	233
Bronnelys.	235